

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף ענפי הצומח, תחום פרחים

ספטמבר 2021
אלול תשפ"א

דגשים לעונת הסתיו והחורף בגבסנית

יאיר תמרי, מדריך מחוזי, מחוז המרכז, שה"מ

תאורה

בנורות לד עדיף להשתמש בהארה רציפה (ולא בהארה מחזורית). מפעילים את התאורה החל מאמצע ספטמבר. בתחילת הסתיו משלימים את ההארה ל-16 שעות אור, ומנובמבר משלימים את הארה ל-18 שעות. עם זאת, שעות ההארה העדיפות הן בהמשך היום (לאחר גמר הדמדומים). בסתיו, הטמפרטורות עדיין גבוהות, ולכן ניתן לנצל את מחירי התעו"ז ולהאיר מ-10:30 בספטמבר ואוקטובר. חשוב מאוד לנקות את הנורות מאבק שהצטבר!

המטרה

בקץ ובתחילת הסתיו מומלץ להמטיר. ההמטרה תורמת לאיכות גבעולים טובה יותר ולהפחתת הנגיעות באקריות ובקימחון. מומלץ להמטיר 10-15 מ"ק לדונם אחת לשבוע לפני הצהריים.

דישון בסידין

בחלקות המושקות במים מותפלים, נתקלים בבעיה של החמות בעוקצי הפרחים. החמות אלה נגרמות ממחסור בסידין. הסידין הוא יסוד קשה קליטה שאינו נייד, והוא נע כלפי מעלה בצמח רק עם עליית המים, בעקבות ההתאדות שמתרחשת בעיקר בעלים וכמעט שלא בפרחים.

למניעת החמות בעוקצי הפרחים מומלץ להגמיע באופן רציף סידין (קלניט או חנקת סידין). קיים יתרון להגמעת הסידין לפני הזריחה, משום שבליה יש לחץ בשורש, המעלה את המים ואת תמיסת ההזנה לצמח. יתר על כן, בליה כמעט שאין התאדות, ולכן יש סיכוי לכך שהסידין "יתחלק" באופן אחיד יותר בין העלים לפרחים.

בנוסף להגמעת סידין לקרקע, מומלץ גם לרסס בחנקת סידין (קלניט) בריכוז של עד 2% עד הפריחה

(אין לרסס בפריחה). תכשירי סידן נוספים שנבדקו בריסוס בגבסנית ונמצאו מתאימים הם קאליו 0.1% (גדות-אגרו) וטופ-סידן 0.5% (כ.צ.ט), אולם טרם נבדק שילובם עם חומרי הדברה.

הגנת הצומח

הערה חשובה: חלק מהתכשירים המוזכרים להלן - אין מצוין בתוויתם כי הם מורשים לשימוש בגבסנית, ולכן אם משתמשים בהם, חשוב לבצע בדיקה הקדמית.

כנימת עש הטבק

הנגיעות בכנימת עש הטבק עולה החל מסוף חודש יולי ונמשכת עד ההתקררות בנובמבר. למניעה מומלץ להגמיע אחת לשבועיים בקונפידור/אקטרה/וורימרק או בדומיהם. ולרסס בקונפידור (ודומיו) או באחד התכשירים האחרים הרשומים בטבלה אחת ל-7 ימים, בהתאם לנגיעות. יש להקפיד על כך שהריסוס יכסה את הצמח באופן מקסימלי, הכולל גם את צדו התחתון של העלה. במקרה של נגיעות גבוהה מומלץ לשלב פגסוס עם אוברון. להלן חומרים נוספים נגד כנימת עש טבק, לפי קטילת הדרגות השונות:

קוטל כל הדרגות	קוטלי בוגרים	קוטל דרגות צעירות
קונפידור ודומיו (קוטל גם ציקדות וכנימות עלה)	קרטה	מובנטו
מוספילן ודומיו (קוטל גם ציקדות וכנימות עלה)	אויסקט	אוברון (קוטל גם ביצי אקריות)
פגסוס (קוטל גם ציקדות ואקריות)		
מטרנום (קוטל גם אקריות)		

זבוב המנהרות

ניתן לרסס כנגד הזבוב באמפליגו, המורשה לשימוש בגבסנית. אמפליגו מורכב מקורגן (היעיל כנגד רימות זבוב המנהרות וזחלי עשים) ומקרטה (היעיל כנגד בוגרים). התכשיר אקסירל, לעומת זאת, אינו מורשה בגבסנית, אך נמצא בשימוש המגדלים. האקסירל הוא תכשיר חדש ויעיל להדברת הזבוב, והוא ניתן לשילוב עם טריגרד, קרטה או אגריון (מקביל של ורטימק). אחד מיתרונותיו מתבטא בכך שניתן לעבוד עמו בשלבים המאוחרים של הגידול ואף בפריחה, להבדיל מהתכשיר אוויסקט, למשל, הצורב בעת הפריחה.

אקריות

האקריות בדרך כלל אינן מהוות מזיק משמעותי בגבסנית. ריסוס בוורטימק ודומיו עשוי למנוע אקריות. מבין מקבילי הוורטימק, האגרירון נחשב יעיל יותר בקיץ כי הוא פחות מתפרק באור, בהשוואה למקביליו. התנאים המעודדים את הופעת האקריות הם יובש והמלחה. על רקע יובש קיצוני וחום יכולה להיות עלייה חדה בנגיעות באקריות. בנוסף לטיפול ההדברה, ניתן גם להמטיר יום לפני שרב, ובכך לפגוע בפעילות האקריות. במקרה של הופעת אקריות מומלץ להמטיר במשך ימים אחדים 3-4 המטרות ביום, כיוון שהרטיבות פוגעת במחזור חי המזיק. מאחר שבשנים האחרונות החורף מאחר לבוא, אפשר לצפות לנגיעות באקריות עד נובמבר. יש להימנע מהמלחה, המעודדת אף היא את הופעת האקריות.

תריפס קליפורני

מזיק הסגר, הניתן להדברה בתכשירים: אקסירל + דסיס, אומי + אינוורט, ספרטה + שטח 90, דיקרזול + סוכר (לא בטמפרטורות גבוהות של מעל 35 מ"צ). חלק מהתכשירים הללו אינם מורשים לשימוש בגבסנית לפי הרשום בתווית, והאמור לעיל מתבסס רק על ניסיונם של החקלאים.

ציקדות

מומלץ ריסוס באחד התכשירים: פגסוס 150 סמ"ק לדונם, מוספילן במינון 60 סמ"ק לדונם, קונפידור 150 סמ"ק לדונם או טיפיקי 60 סמ"ק לדונם + BB5. התכשיר פלאש יעיל להדברת ציקדות, אך אינו מורשה בגידול.

בוטריטיס ואלטרנריה

כתוצאה מהוצאת הרובראל מהשימוש המסחרי, נבדקת הפיטוטוקסיות בגבסנית של התכשירים שלהלן, המדברים את שתי המחלות: לונה טרנקיליטי, אנטרקול, סיגנום, בראבו. בעזרתו האדיבה של רותם מחברת לידור, בכוונתנו לבדוק את השילוב של תכשירים אלה עם תכשירים להדברת תריפס.

עשבייה

למניעת נביטה מיד לאחר הגיזום, יש לרסס ברונסטאר במינון 400 סמ"ק לדונם. בנוסף, למניעת כוכבית מוסיפים צ'לנג' 60 סמ"ק לדונם (יש להמטיר מיד אחרי היישום). כוכבית מופיעה רק לאחר התקררות מזג האוויר, החל מגיזומי אוקטובר. מבחינה טכנית למניעת נזק לצמח נפעיל המטרה קלה לפני הריסוס, וכמובן המטרת הצנעה לאחר הריסוס, לשם הפעלת החומר.

לקטילת סעידה פותח מתכון משופר, המעכב את צימוח הגבסנית, אך בחישוב של נזק לעומת תועלת, הוא כדאי ליישום כך: ריסוס במוקדי הנגיעות במוניטור בכמות של 3-5 גרם לדונם + משטח DX בריכוז 0.5% לפני גיזום החלקה. יום לאחר הריסוס תיגזם הגבסנית. אין לגזום את הסעידה, כדי שהמוניטור יחדור דרך העלווה לחלקים התת-קרקעיים של הצמח

ויקטול אותו. הערה: בעבר בוצע ריסוס במוניטור לאחר גיזום הגבסנית, אך בשל חשש לחדירתו דרך פצעי הגיזום ולגרימת עיכוב ממושך לצימוח, ההמלצה שונתה לזו שלעיל. חבלבל – ניתן לרסס רונסטאר 0.1% לקטילה.

הדברת עשבים לפני שתילה - להגדלת טווח העשבים המודברים מומלץ לרסס שבוע לפני השתילה ב-150 גול כתוספת לרונסטאר (300 סמ"ק לדונם).